

MYNÄMÄEN PÄIVÄHOIDON
VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Mynämäen päivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma

1. Johdanto
2. Varhaiskasvatuksen toimintamuodot Mynämäessä
3. Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatus ja arvot
4. Varhaiskasvatuksen tavoitteet
5. Varhaiskasvatuksen menetelmät ja toimintatavat
6. Varhaiskasvatuksen toteuttaminen
 - 6.1 Lapsen ja kasvattajan välinen vuorovaikutus
 - 6.2 Perushoito, kasvatus, opetus
 - 6.2 Varhaiskasvatusympäristö
 - 6.3 Leikki
7. Varhaiskasvatuksen sisällöt
 - 7.1 Kieli ja vuorovaikutus
 - 7.2 Matematiikka
 - 7.3 Eettinen ja katsomuksellinen sisältöalue
 - 7.4 Esteettinen kasvatus
 - 7.5 Luonto- ja ympäristökasvatus
 - 7.6 Kulttuuri
 - 7.7 Liikunta
8. Yhteistyö
 - 8.1 Kasvatuskumppanuus
 - 8.2 Moniammatillisuus
 - 8.3 Verkostoyhteistyö
9. Erityisvarhaiskasvatuksen järjestäminen
10. Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset lapset varhaiskasvatuksessa
11. Nivelvaiheet
12. Lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen havainnointi, dokumentointi ja lapsen itsearviointi
13. Työyhteisön ja toiminnan kehittäminen ja arviointi
14. Varhaiskasvatuksen kehitysnäkymiä Mynämäessä

1. JOHDANTO

Varhaiskasvatus on pienten lasten elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 7)

Varhaiskasvatussuunnitelma perustuu valtioneuvoston periaatepäätökseen varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista (28.2.2002) sekä Stakesin laatimiin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (30.9.2003).

Mynämäen varhaiskasvatussuunnitelma on kunnan alle kouluikäisten lasten päivähoitopalvelujen varhaiskasvatussuunnitelma, jota kaikki päivähoitoyksiköt toteuttavat. Jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen , lakisääteinen varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. Näiden pohjalta todentuu lapsen hyvinvoinnin edistäminen Mynämäen päivähoidossa.

Mynämäen varhaiskasvatussuunnitelman tarkoituksena on toimia ohjaavana suunnitelmana kunnan päivähoitopalveluille. Kunnassa toimivat muut lasten varhaiskasvatusta tuottavat tai siihen läheisesti liittyvät tahot eivät toistaiseksi ole mukana tässä suunnitelmassa muutoin kuin yhteistyökumppanien ominaisuudessa. Uusia varhaiskasvatuksen valtakunnallisia perusteita työstetään parhaillaan.

Suunnitelma päivitetään vuosittain kesäkuussa esiopetussuunnitelman päivittämisen yhteydessä.

2. VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTAMUODOT MYNÄMÄESSÄ

Mynämäessä päivähoitoa järjestetään päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja ryhmäperhepäiväkodeissa. Perusopetuslain mukaista esiopetusta annetaan Pikkulaurin, Pyhän ja Karjalan päiväkodeissa, Tavastilan eskarissa ja Ihalaisten koulussa.

Päiväkodit

Pikkulaurin päiväkoti sijaitsee osoitteessa Kotipellontie 6 (Koulutie 3). Päiväkodissa on seitsemän ryhmää: Peukaloiset ja Hippiäiset (1-3-v.), Satakielet (3-5-v.), Sinitiaiset (vuorohoito) sekä Kivitaskut, Pajulinnut ja Puukiipijät (esiopetus).

Vaahteramäen päiväkodissa, osoitteessa Vehmaantie 111, on viisi ryhmää: Mesimarjat ja Kissankäpälet (3-5-v.), Ketunleivät (integroitu erityisryhmä), Mansikkapaikka (1-2-v.) ja Metsätähdet (1-3-v.).

Karjalan päiväkodissa, Karjalankyläntie 114, on yksi 3-6-vuotiaiden ryhmä, jossa järjestetään myös Karjalan esiopetus.

Hiirenkorvan päiväkodissa, Päiväkodintie 14 Mietoisissa, toimii 3-5-vuotiaiden lasten ryhmä. Tavastilan koulun yhteydessä toimii eskari.

Pyhän päiväkodissa, Pyhäntie 49 Mietoisissa, toimii esiopetusryhmä Esikot ja 3-5-vuotiaiden ryhmä Pajunkissat.

Perhepäivähoito

Tällä hetkellä Mynämäessä työskentelee 8 perhepäivähoitajaa, jotka toimivat omilla kodeillaan eri puolilla kuntaa. Lapsia perhepäivähoidossa on noin 32, ikärakenne vaihtelee vauvasta viisivuotiaaksi.

Ryhmäperhepäivähoito

Tarvaisten Vekaravintti, Karjalantie 10, toimii koulun yläkerrassa. Paikkoja on lapselle 12

Ihalaisten ryhmis, Ihalaistentie 15, toimii koulun kanssa samassa rakennuksessa. Paikkoja on lapselle 8. Esikoululaiset ovat Ihalaisten koulussa.

3. VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTA-AJATUS JA ARVOT

Toiminta-ajatuksenamme on toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta, jossa jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet huomioidaan, sekä turvataan tasapainoinen kasvu, kehitys ja oppiminen. Tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteistyössä vanhempien kanssa.

Järjestämme lapselle turvallisen, lämpimän hoitopaikan, minne hänen on hyvä tulla ja missä on hyvä olla. Päivähoitoon tullessaan lapsi tietää, että hoitopaikan aikuiset pitävät hänestä huolta päivähoitopäivän ajan. Toiminnassa korostamme **leikin, liikunnan ja luonnon** merkitystä ja arvostamista.

TOIMINTAMME ARVOT

Lapsen kunnioittaminen

Päivähoidon asiakas on lapsi, työskentelemme häntä varten. Lapsi kokee, että häntä arvostetaan, hänet hyväksytään omana itsenään, hän tulee kuulluksi ja hän saa vahvistusta terveelle itsetunnolle.

Turvallisuus ja avoimuus

Turvalliset ja hyvät ihmissuhteet ovat hyvän hoidon, kasvatuksen ja oppimisen perusta. Haluamme panostaa yhdessä vanhempien kanssa aikuisten ja lasten yhteisössä hyvään ilmapiiriin, jossa lapset voivat kokea yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta.

Ajan antaminen lapselle ja leikille

Lapset eivät leiki oppiakseen, mutta oppivat leikkiessään. Leikki tuottaa lapselle iloa ja on hänelle luontainen tapa käsitellä tunteitaan ja harjoitella elämässä tarvittavia taitoja. Aikuinen luo turvalliset ja virikkeelliset puitteet leikkiin.

Panostamme kiireettömän ilmapiirin luomiseen.

Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa. Tämä edellyttää keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja toistensa kunnioittamista.

4. VARHAISKASVATUKSEN TAVOITTEET

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on yhteistyössä kodin kanssa tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Turvallisessa ympäristössä ja turvallisten ihmissuhteiden keskellä hänestä kehittyy **omatoiminen, tasapainoinen ja itsetunnoltaan terve lapsi**. Varhaiskasvatuksessa painotetaan niin lapsen sosiaalisten- kuin käytännön taitojenkin kehittymistä. Pyrimme siihen, että lapsi hyväksyy erilaisuutta ja kunnioittaa toisia. Tavoitteena on **säilyttää lapsen oppimisen ja onnistumisen ilo**.

5. VARHAISKASVATUKSEN MENETELMÄT JA TOIMINTATAVAT

Varhaiskasvatuksen erilaiset menetelmät ja toimintatavat ovat käytännön keinoja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi arkisessa kasvatustyössä. Menetelmiin ja tapoihin vaikuttaa lapsen kokonaisvaltainen tapa oppia. Lapset **kokeilevat, leikkivät, tutkivat ja ihmettelevät**. He saavat vastauksia toisiltaan ja aikuisilta.

Menetelmät vaihtelevat ryhmän ja eri lasten tarpeiden mukaan. Erilaiset toimintatavat ja menetelmät nivoutuvat käytännön työssä eheiksi, suunnitelmallisiksi kokonaisuuksiksi.

Keskeisimpiä toimintatapoja varhaiskasvatuksessa ovat lasten mahdollisuus oppimiseen leikin, tutkimisen ja liikkumisen kautta, sekä yhteistoiminnallisuus erilaisissa ryhmissä. Lasten ja aikuisten päivittäinen vuorovaikutus edesauttaa lasten itseilmaisun ja sosiaalisten taitojen kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa lapsi kokee elämyksiä ja oppii hahmottamaan itseään ja ympäristöään myös taiteellisen kokemisen ja omakohtaisen tekemisen avulla.

Muita menetelmiä ovat esimerkiksi kirjallisuuden ja musiikin käyttö, draamapedagogiikka, luonto- ja seikkailukasvatus sekä eettinen- ja uskontokasvatus.

6. VARHAISKASVATUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Lapsen ja kasvattajan välinen vuorovaikutus

Turvallisen, hyvän kasvu-ympäristön perustana on aikuisen ja lapsen välinen lämmin vuorovaikutus. Aikuisen rooliin kuuluu lapsen arvostus yksilönä, positiivisen tuen antaminen ja herkkyys lapsen reaktioille. Kysymys on **elein, ilmein, kosketuksin, katsein ja puhein välittyvistä lapsen ja aikuisen kohtaamisista**.

Kasvattajan vastuulla on, että lapsi pystyy rakentamaan turvallisen suhteen aikuisiin. Siinä, että kasvattaja oppii tuntemaan lapsen, ei ole ainoastaan kyse lapsen

kehitysvaiheen, lapsen osaamisen ja lapselle ominaisten tapojen sekä kiinnostusten tietämisestä, vaan lapseen tutustuminen ja yhteinen matka hänen kanssaan voi alkaa aikuisen ollessa valmis kohtaamaan lapsen ainutlaatuisena ihmisenä aidosti vastavuoroisessa suhteessa.

Aikuisen ja pienen lapsen välinen suhde kiinnittyy vahvasti tunteisiin, ja aikuisen tuleekin olla erityisen herkkä sille, millaisen signaalin lapsi antaa tuon suhteen käynnistymiselle. Tärkeintä ei ole siis se, mitä aikuinen puhuu, vaan **miten hän toimiessaan puhuu**, miten koskettaa lasta ja millaista tunnetta puhe ja kosketus ilmaisevat.

On myös erittäin tärkeää, että aikuinen tunnistaa lapsen tunnetilan, eläytyy siihen ja mukauttaa vuorovaikutuksensa siihen: lapsi tarvitsee ilolle, surulle ja pelolle vastakaikua, tunnistamista ja hyväksymistä.

6.2. Perushoito, kasvatusta ja opetus

Hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus on kaikissa arjen tilanteissa tapahtuvaa lapsen ja kasvattajan tai lasten keskinäistä vuorovaikutusta ja lapsen omaa toimintaa. Mitä pienemmästä lapsesta on kysymys, sitä enemmän korostuu päivittäinen perushoito. Lapsen kasvaessa painopiste siirtyy kasvatuksesta opetukseen hyvän perushoidon säilyessä kaiken perustana.

PERUSHOITO

Perushoidon lähtökohtana ovat lämpimät ja luottamukselliset ihmissuhteet, jotka takaavat turvallisen hoitopäivän. Lapsi saa päivähoitopaikassaan terveellistä ja monipuolista ravintoa ja hänen mahdollinen erityisruokavalionsa huomioidaan. Lapsen henkilökohtaisesta hygieniasta huolehditaan, häntä opetetaan ikätasonsa mukaisesti itsekin huolehtimaan puhtaudestaan. Lapselle annetaan mahdollisuus riittävään ulkoiluun ja liikuntaan sekä toiminnan vastapainona päivittäiseen levon saamiseen.

KASVATUS

Varhaiskasvatuksen hyväksyvä ja lapsuutta vaaliva kasvatustilapiiri luo lapselle mahdollisuuden toimia ja saada elämyksiä omana ainutlaatuisena persoonallisuutenaan. Nämä arvokkaat vuodet luovat lapsen kasvun perustan.

Varhaiskasvatuksen yhtenä tavoitteena on sosiaalisen kanssakäymisen opettelu; toisten huomioiminen ja kunnioittaminen, rajojen hyväksyminen ja pelisääntöjen oppiminen, sekä leikki ja oppiminen vertaisryhmässä. Asenne- ja tapakasvatus ovat pohjana sosiaalisten vuorovaikutustaitojen omaksumiselle.

Kasvattajan tehtävänä on kiittää ja kannustaa lasta ja siten tukea hänen itsetuntonsa vahvistumista. Onnistumisen ja osaamisen kokemukset auttavat lasta suhtautumaan myönteisesti itseensä. Aikuinen antaa mahdollisuuden myös erehtymiseen, ja osaa ohjata lasta tekemään omia oivalluksia.

OPETUS

Leikin kautta oppiminen on keskeistä. Lapsi säilyttää aktiivisena oppijana ilon, innostuksen ja luovuuden oppia uusia asioita. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan lasten mielenkiinnon kohteet ja lapset otetaan mukaan myös suunnitteluprosessiin. Aikuisen tehtävä on tuoda opeteltavat asiat esille lapsia kiinnostavassa muodossa.

Oppimisessa lapsen oma oivaltaminen on tärkeää. Opetuksessa huomioidaan lapsen kokonaisvaltainen tapa oppia; koko keho kaikkine aisteineen otetaan käyttöön. Mitä pienempi lapsi on, sitä enemmän opetus ja oppiminen tapahtuu arkipäivän tilanteissa.

Mikäli lapsi tarvitsee erityistä tukea oppimisessaan, mukautetaan opetus hänen tarpeitaan vastaavaksi.

6.3 Varhaiskasvatusympäristö

Varhaiskasvatusympäristö vastaa lapsen kehitystasoa ja antaa haasteita uuden oppimiseen. Lapsella on mahdollisuus erilaisiin leikkeihin, tutkimiseen, kokeiluihin ja liikuntaan.

Aikuinen huolehtii tilojen toimivuudesta ja turvallisuudesta sekä materiaalien ja välineiden saatavuudesta. Kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä on henkilöstön laatima turvallisuussuunnitelma päivähoitopaikan riskien kartoittamiseksi ja sitä kautta onnettomuuksien ennalta ehkäisemiseksi.

Lapsi kokee, että aikuinen on kiinnostunut hänestä ja hänen kysymyksistään. Aikuinen on aidosti läsnä. Kasvattajan oma innostuneisuus vaikuttaa voimakkaasti varhaiskasvatusympäristöön.

Lapsen itsetuntoa vahvistaa aikuiselta saatu kiitos ja kannustus. Varhaiskasvatusympäristössä on keskeistä aikuisen ja lapsen välinen sekä lasten keskinäinen vuorovaikutus. Ilmapiiri on iloinen, avoin ja turvallinen.

6.4 Leikki

Lapset leikkivät leikkimisen itsensä vuoksi. Lapsi käsittelee leikissä elämäänsä liittyviä tilanteita ja asioita. Leikki on lapsen tapa oppia tutkimalla ja kokeilemalla. Leikkiessään lapsi käy läpi tunteitaan ja harjoittelee sosiaalisia taitojaan. Hänen ongelmanratkaisukykynsä kehittyy.

Leikki luo lapselle turvallisen ilmapiirin kokeilla taitojaan ja kestää epäonnistumisia. Sama toiminta voi olla toiselle lapselle leikkiä, toiselle ei.

Leikin havainnointi antaa aikuiselle mahdollisuuden tutustua lapseen, ymmärtää lapsen maailmaa ja kiinnostuksenkohteita. Havainnot auttavat aikuista kehittämään toimintaa lapsen tarpeita ajatellen. Kasvattajalla on tärkeä tehtävä leikin kehittäjänä ja leikkiympäristön rikastuttajana.

Leikille on oltava riittävästi aikaa, tilaa ja välineitä. Lasten iästä ja kehitystasosta riippuen aikuisen tehtävä (leikissä) vaihtelee leikissä mukana olijasta ulkopuoliseen havainnoijaan.

7. VARHAISKASVATUKSEN SISÄLTÖALUEET

Varhaiskasvatuksen sisältöaluejakoa käytetään apuvälineenä toimintaa suunniteltaessa. Työtapojen monipuolisuus tarjoaa lapsille uusia kokemuksia ja edistää sisältöalueisiin liittyvien taitojen oppimista. Sosiaalisten taitojen oppiminen on osana kaikkea toimintaa.

7.1 Kieli ja vuorovaikutus

Kieli on perusta kaikelle oppimiselle. Kielen kehityksen lähtökohtana on päivittäinen vuorovaikutus ympäristön ihmisten kesken. Oppimisympäristön positiivinen ilmapiiri, turvallisuus ja hyväksyntä edesauttavat lapsen kielellistä itseilmaisua. Ympäristön on toimittava lasta kannustavasti ja lapsen yksilöllisyyttä arvostaen.

Kielelliseen kehitykseen ja vuorovaikutukseen kuuluu eri osa-alueita:

- eläytyvä kuuntelu: sadut, lorut ja rytmiiikka
- ohjeiden ymmärtäminen
- keskusteleva ja pohdiskelleva vuorovaikutus ryhmässä, kuunnellaan lasta
- itseilmaisua: kerronta ja lasten omat tarinat
- kirjallisuuden monipuolinen käyttäminen
- muu vuorovaikutus: eleet, ilmeet, kuvat

7.2 Matematiikka

Matematiikka on aina läsnä - lapsi vertailee, laskee, lajittelee, luokittelee ja tutkii erilaisia esineitä ja asioita päivittäin arkisissa toimissa ja leikeissä. Matematiikka on ajattelua, jonka avulla lapsi hahmottaa ja järjestää ympäröivää maailmaa. Päiväkodissa luodaan tietoisesti matemaattisia pulmatilanteita, joista lapsi saa onnistumisen kokemuksia. Näin lapselle muodostuu positiivinen asenne matematiikan oppimiseen.

7.3 Eettinen ja katsomuksellinen sisältöalue

Eettinen kasvatusta lähtee itsensä hyväksymisestä ja itsetunnon kehittymisestä. Kun lapsi oppii ymmärtämään oman toimintansa merkityksen ja ottamaan vastuuta toiminnastaan, laajenee eettinen kasvatusta sosiaalisiin taitoihin sekä elinympäristöön. Varhaiskasvatuksessa lapsen vanhempien kanssa keskustellaan toimintakauden alussa eettisestä, kulttuurisesta katsomustavasta ja uskontokasvatuksesta, sekä perheen arvoista ja valinnoista.

Eettinen kasvatusta kuuluu kaikkeen toimintaan. Tärkeitä ovat:

- erilaisuuden hyväksyminen ja toisten huomioon ottaminen
- anteeksi antaminen ja -pyytäminen
- oikea ja väärä, hyvä ja paha
- hyvät tavat
- oman kulttuurin, elinpiirin ja luonnon arvostus
- sukupolvien välinen yhteistyö

Leikin ja draaman avulla harjoitellaan edellä mainittuja asioita lapsen kehitystasoa vastaavasti. Kasvattajan antama esimerkki on olennainen.

Varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen uskonnollista kasvatusta perheen vakaumusta kunnioittaen. Uskontokasvatuksessa huomioidaan tärkeimmät juhlapyhät. Lasten kysymyksiä kuunnellaan ja niitä pohditaan turvallisesti yhdessä.

7.4 Esteettinen kasvatusta

Lapsi on luonnostaan kiinnostunut luovuuteen ja mielikuvitukseen perustuvasta tekemisestä. Varhaiskasvatuksessa annetaan lapselle mahdollisuus myös taiteen kokemiseen. Lapsi saa tehdä omia persoonallisia valintojaan ilmaistessaan itseään taiteen keinoin.

Kuvallinen ilmaisu ja käden taidot

Lapsi oppii työskentelemään erilaisilla välineillä ja työtavoilla, tutustuu eri materiaaleihin ja väreihin.

Toimintavihjeitä: piirtäminen, maalaus, ompelu, rakentelu, muovailu, pujottelutyöt, painamistyöt, leipominen, nikkarointi, rakentelu

Musiikki

Musiikilla voidaan tukea lapsen tiedollista, emotionaalista, sosiaalista ja motorista kehitystä. Musiikin avulla jokainen lapsi voi saada onnistumisen kokemuksia.

Lapsi tutustuu erilaiseen musiikkiin ja musiikkityyleihin, keho- ja rytmisoittimiin. Sisältöalueina ovat mm. laulaminen, rytmiharjoitukset, soittaminen, tanssiminen,

musiikkiliikunta, kuunteleminen, hiljaisuuden ymmärtäminen ja musiikkimaalaus. Tärkeintä musiikkikasvatuksessa on kuitenkin ilo!

Draama ja teatteri

Lapsi eläytyy toveriensa esityksiin ja itse näyttelemiinsä rooleihin. Lapsen puhe- ja tunneilmaisuus vapautuvat ja hänen mielikuvituksensa syvenee.

Toimintavihjeitä: nukketeatteri, pöytäteatteri, pantomiimi, roolileikit ja tanssi.

Kirjallisuus

Varhaiskasvatuksessa käytetään monipuolista kirjallisuutta. Tällä edistetään lapsen kielen kehittymistä ja itseilmaisua, sekä rikastutetaan kuuntelun kautta mielikuvitusta ja tunteiden käsittelyä.

Toimintavihjeitä: lukuhetket, kirjastokäynnit, sadutus, sanaleikit, riittäminen, runot, lorupussi.

7.5 Luonto- ja ympäristökasvatus

Luonto- ja ympäristökasvatuksen pohjana ovat lapsen omat kokemukset ja havainnot. Yhdessä aikuisen kanssa lapsi harjoittelee ottamaan vastuuta luonnon ja ympäristön hyvinvoinnista. Kasvattaja ohjaa lasta luontoa kunnioittavaan elämänsentteeseen. Luonnosta tehtyjä havaintoja tutkitaan, pohditaan ja niitä työstetään yhdessä. Luonnossa voidaan rauhoittua nauttimaan hiljaisuudesta ja vain pysähtyä oleilemaan ja kokemaan luonto kaikilla aisteilla.

Luonnonvarainen ja rakennettu ympäristö tulevat lapselle tutuiksi retkillä ja leikissä. Toiminnan lähtökohtana on lapsen luontainen kiinnostus luontoon ja sen ilmiöihin.

Toimintavihjeitä: vuodenaikojen vaihteluun liittyvä havainnointi, säähavainnot, sadonkorjuu, eläinten ja kasvien talvehtiminen, veden eri olomuodot, luonnon herääminen keväällä, kasvun ihme (omat kylvökset), ötökät, luonto elämysten antajana, avaruus, kestävän kehityksen teemat, kierrätys

7.6 Kulttuuri

Sisältöalueen tavoitteena on rakentaa yhdessä lasten kanssa käsitystä menneisyydestä, vanhoista tavoista, perimätiedosta ja tapojen muuttumisesta. Kotiseutu tulee tutuksi retkeilemällä lähiympäristön kohteissa.

Tapoja elävöittää ja tuoda lähelle mennyttä aikaa ja kansaperinnettä ovat monenlaiset esineet ja dokumentit, kuten kansansadut ja -lorut, vanhat leikit ja musiikki sekä perinneruuat erilaisten juhlien yhteydessä.

Kalenterivuosi pitää sisällään runsaasti erilaisia perinteitä, joita huomioidaan vuosittain. Kulttuuriantia ovat myös erilaiset päivähoitoon saatavat esitykset.

7.7 Liikunta

Liikunnan tarkoitus on tuottaa iloa, virkistystä ja elämyksiä. Onnistumisen kokemukset lisäävät lapsen itsetuottamusta samalla kun fyysiset ja motoriset taidot kehittyvät. Tavoitteena on herättää lapsen mielenkiinto monenlaista liikuntaa kohtaan ja auttaa myönteisen minäkuvan vahvistumista. Lapsi oppii yhä paremmin hahmottamaan omaa kehoaan ja sen osia.

Liikunnan avulla luodaan myös kielellisiä ja matemaattisia valmiuksia. Runsas päivittäinen liikunta edesauttaa lapsen fyysisen ja henkisen terveyden edistymistä. Esimerkiksi sääntöleikit opettavat lapselle toisten huomiointia, oman vuoron odottamista ja pettymysten sietämistä. Yhdessä liikkuminen luo lapsiryhmään me-henkeä ja yhteenkuuluvaisuuden tunteen.

Liikuntakasvatusta toteutetaan Mynämäen päivähoitoon tehdyn liikuntasuunnitelman mukaan. Lapsilla on tilaisuus sekä vapaaseen että ohjattuun liikuntaan niin sisällä kuin ulkonakin. Vuodenaikojen mukaan hyödynnetään ympäristön tarjoamia mahdollisuuksia liikkumiselle.

8. YHTEISTYÖ

Varhaiskasvatuksessa toimitaan päivittäin kiinteässä yhteistyössä monien eri toimijoiden kanssa. Tärkein yhteistyön muodoista on kasvatuskumppanuussuhde päivähoitossa olevien lasten vanhempiin.

Yhteistyö laajenee myös varhaiskasvatusta ympäröivään yhteiskuntaan ja sen muodostamaan verkostoon. Terveystieteiden, sosiaalitoimi ja avoin varhaiskasvatustoiminta esim. seurakunnan tai järjestöjen tahoilla täydentävät osaltaan varhaiskasvatuksen kasvatustyötä.

Koko varhaiskasvatushenkilöstöä sitoo ehdoton vaitiolovelvollisuus.

8.1 Kasvatuskumppanuus

Perheiden ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välinen yhteistyö on osa varhaiskasvatusta. Kasvatuskumppanuus tukee lapsen kasvua ja kehitystä. Lähtökohtana kasvatuskumppanuudelle on lapsen ja hänen perheensä arvostaminen.

Vanhemmat ovat lastensa parhaita asiantuntijoita. Heillä on myös ensisijainen kasvatustavastuu lapsistaan. Varhaiskasvatushenkilöstön asiantuntemus lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä sekä perheen tietämys lapsesta tulee yhdistää. Lapsen ja perheen tilanteen tunteminen auttaa kasvun ja kehityksen tukemista päivähoitossa.

Kasvatuskumppanuudessa on tärkeää avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus perheiden ja päivähoitohenkilöstön välillä. Perheiden ja lasten aito kuunteleminen ja mielipiteiden arvostaminen sekä kunnioittaminen luovat pohjaa vuorovaikutuksen onnistumiselle.

Päivittäiset keskustelut ja vanhempainillat ovat kasvatuskumppanuuden muotoja. Jokaiselle lapselle tehdään hoitosuhteen alkaessa hoitosopimus. Lisäksi yhdessä vanhempien kanssa laaditaan lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joka tarkistetaan vuosittain.

8.2 Moniammatillisuus

Varhaiskasvatuksen työntekijät työskentelevät tiiviissä yhteistyössä siten, että kunkin kasvattajan koulutuksellista ja kokemuksellista taustaa hyödynnetään. Kun jokaisen työntekijän yksilöllinen erityisosaaminen huomioidaan, lisääntyy myös motivaatio ja työhön sitoutuminen.

Lähtökohtana moniammatillisen tiimityön onnistumiselle on selkeä ja sisäistetty kuva varhaiskasvatuksen arvoista, sekä yhteneväinen käsitys toiminnan tavoitteista. Selkeä työnjako ja toiminta yhdessä päätettyjen sopimusten mukaisesti vahvistavat työntekijän asemaa tiimin vastuullisena jäsenenä.

8.3 Verkostoyhteistyö

Tavallisimmat yhteistyökumppanit ovat:

- lastenneuvola
 - terveydenhoitaja
 - lääkäri
 - puheterapeutti
 - terveyskeskuspsykologi
 - hammashoitaja
 - toimintaterapeutti
 - ennaltaehkäisevä perhetyö

- lähikoulut
- sosiaalityö ja perhepalvelu
 - sosiaalityöntekijät
 - Kasvatus- ja perheneuvonta Hermannin
 - perheohjaaja
- kirjasto
- MLL ja varaisvanhemmat
- seurakunta
 - tapahtumia lapsille
 - Pörrö-karhun vierailut
- palo- ja pelastustoimi, poliisi

9. ERITYISVARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Erityisvarhaiskasvatusta toteutetaan integroidussa erityisryhmässä, pienennetyssä esiopetusryhmässä sekä muissa lapsiryhmissä tarpeen mukaan. Kunnassamme työskentelee kaksi erityislastentarhanopettajaa.

Lapsen tuen tarpeet on tärkeä tunnistaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Sen edellytyksenä on lapsen kokonaisvaltainen havainnointi. Tuen tarve voi olla vain jollakin kehityksen osa-alueella.

Yhteistyö ja sen kehittäminen vanhempien kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Mietitään yhdessä lapsen arkeen sopivat tukitoimet. Tavoitteena on tukea lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä sekä psyykkisten ja fyysisten valmiuksien vahvistumista.

Tarvittaessa lapsi ohjataan jatkotutkimuksiin ja tehdään yhteistyötä eri asiantuntijoiden kanssa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman liitteeksi laaditaan kuntoutussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. Suunnittelussa mukana voi olla asiantuntijoita. Kuntoutussuunnitelma voidaan tehdä myös lapselle, jolla ei ole lääkärinlausuntoa. Kuntoutussuunnitelmaan kirjataan lapsen vahvuudet, tukea tarvitsevat alueet ja menetelmät, joilla lasta tuetaan. Suunnitelmaa tarkistetaan säännöllisesti.

- YLEINEN TUKI:
osa lapsen arkea
 - pienryhmätoiminta
 - oppimisympäristön muokkaaminen

- tukiviittomat
 - toiminnan kuvittaminen
 - konsultoiva erityislastentarhanopettaja
- TEHOSTETTU TUKI:
yleisen tuen lisäksi
- kuntoutussuunnitelma
 - konsultoivan erityislastentarhanopettajan tuki
 - yksilö- ja pienryhmätuokiot
 - selkeä struktuuri
- ERITYINEN TUKI:
tehostetun tuen lisäksi
- asiantuntijalausunnat
 - integroitu erityisryhmä
 - ryhmäavustaja
 - terapeuttien käynnit päiväkodissa
 - säännöllinen, yksilöllinen ohjaus ja opetus

10. ERI KIELI- JA KULTTUURITAUSTAISET LAPSET VARHAISKASVATUKSESSA

Varhaiskasvatuksessa lapsi toimii ryhmän jäsenenä muiden lasten kanssa. Näin lapset oppivat ymmärtämään, kunnioittamaan ja suvaitsemaan erilaisista kieli- ja kulttuuritaustoista lähtöisin olevia ihmisiä. Varhaiskasvatus tukee lasten kulttuuri-identiteetin ja itsetunnon vahvistumista.

Työntekijät hankkivat tietoa eri kulttuurien ominaispiirteistä tarpeen mukaan. Lapsen on tärkeä kokea olevansa osa omaa perhettään ja samalla myös osa suomalaista kulttuuria.

11. NIVELVAIHEET

Siirtyminen varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetukseen tulee tapahtua mahdollisimman saumattomasti.

Yhteistyötä tehdään varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja koulun kesken. Kynnysten madaltamisen lisäksi yhteistyön tarkoituksena on tukea lapsen kehitystä ja kasvua hänen yksilöllisistä tarpeistaan lähtien. Yksilöllisyys huomioidaan myös koulun aloitusajankohtaa mietittäessä.

12. LAPSEN KASVUN, KEHITYKSEN JA OPPIMISEN HAVAINNOINTI, DOKUMENTOINTI JA LAPSEN ITSEARVIOINTI

Varhaiskasvatuksessa lasta havainnoidaan päivittäin sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä leikin, perushoidon ja muun toiminnan yhteydessä. Näitä havaintoja käytetään pohjana laadittaessa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa. Päivityksen yhteydessä seurataan yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Ryhmähavainnointia ja dokumentointia käytetään apuna suunniteltaessa ja kehitettäessä koko ryhmän toimintaa.

Neuvolan kanssa yhteistyössä tehdään 3-v.-Hali- ja 4-v.-Lene-, sekä tarvittaessa, 5-v.-Kehu-tehtävät.

Lapsen itsearvioinnin lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet ja osaaminen. Arviointi kehittää lapsen itsetuntoa ja antaa lapselle tietoa siitä, millainen hän on oppijana. Lapset opettelevat myös yhteistoiminnan onnistumisen arviointia pienessä ryhmässä. Kasvattaja auttaa lapsia konkreettisilla kysymyksillä, mutta ei vaikuta mielipiteillään itsearvioinnin tuloksiin.

13. TYÖYHTEISÖN JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI

Toimintaa suunnitellaan tiimipalavereissa. Toiminnan laadun kehittämisen perustana on henkilökunnan kouluttaminen ja sitä kautta saatujen oppien jakaminen työyhteisölle. Koulutusten myötä työntekijöille avautuu myös mahdollisuus tarkastella omia työ- ja toimintatapojaan. Itsearvioinnin sekä työtiimien arvioinnin ohella kaikki työntekijät käyvät kehityskeskustelun esimiehen kanssa joka vuosi.

Arviointi on kehittämisen edellytys. Arvioinnin avulla määritetään toiminnan vahvuuksia ja sen myötä nostetaan esille henkilökunnan ja toiminnan kehittämistarpeita.

Vuosittain tehtävä varhaiskasvatussuunnitelman tarkistus ja seuranta auttaa toiminnan arvioinnissa sekä nostaa esille mahdollisia kehittämistarpeita. Vanhemmille ja lapsille tehtävät laadun arviointikyselyt antavat arvokasta tietoa ja niiden pohjalta toiminnan kehittäminen on jatkuvaa.

14. VARHAISKASVATUKSEN KEHITYSNÄKYMİÄ MYNÄMÄESSÄ

Päivähoitopaikkojen määrä pidetään tarvetta vastaavana. Hoitopaikkojen lisätarve katetaan perhepäivähoitopaikkojen määrää lisäämällä. Mietitään osapäiväryhmien lisäämistä tai kokopäiväryhmien muuttamista osapäiväryhmiksi.

Päivähoidon laatu pidetään edelleen korkeana. Henkilöstön osaamista ja ammattitaitoa tuetaan täydennyskoulutuksilla. Avoimeen ja jatkuvaan keskinäiseen vuorovaikutukseen sekä tiimityön tukemiseen panostetaan jatkuvasti, koska henkilöstön jaksaminen heijastuu suoraan lasten hyvään oloon päivähoidossa.

Kuntien välinen yhteistyö lisääntyy; erityisosaaminen tietyillä alueilla voisi profiloitua tiettyihin kuntiin. Vuorohoito lisääntyy ja se järjestetään Pikkulaurin päiväkodissa. Viikonloppuhoidot pyritään järjestämään seudullisena yhteistyönä vaikkakin sitä nyt järjestetään itse. Mynämäki kuuluu seudullisen yhteistyöhankkeen työryhmään, joka selvittelee kuntarajoja ylittävää päivähoitoa.

Päivähoito ja esiopetus kuuluvat 1.1.2011 alkaen kasvatus- ja sivistystoimeen.